

**Havonta jelentkező sorozatunkban régi mikrofilmekről digitalizált folyóiratainkból
szemezgetünk Önöknek. Egy-egy érdekes cikk erejéig visszarepülünk a múltba,
hogyan felidézzük, miről írtak a lapok évtizedekkel ezelőtt.**

A teljes gyűjtemény és további érdekességek elérhetőek online archívumunkban.

Böngésszen bátran honlapunkon!

Nógrádi Lapok és Honti Híradó 1873. július 27. 1. évfolyam 30. szám p.1.

Az 1873-as bécsi világkiállítás (Weltausstellung 1873) volt az első olyan világkiállítás, amelyet egy német ajkú országban, az Osztrák–Magyar Monarchia fővárosában rendeztek meg.

Helyszín és időpont: A bécsi Práterben tartották, 1873. május 1. és november 2. között.

Mottó: „A kiállító Ausztria meghívja az egész földkerekséget!”

Magyarország kormányzati szinten ösztönözte a vármegyéket a részvételre, hogy bemutassák a helyi ipart, mezőgazdaságot és kultúrát.

Nógrád vármegye is ott volt a bécsi világkiállításon, méghozzá kiemelkedő regionális sikerekkel.

NÓGRÁD A VILÁGTÁRLATON

Bécs, július 22

Nógrádmegye a gazdaság haszonnal üzemelő ágainak sokfélesége mellett a kézmű-, gyár-, és bányaiipar nem kevésbé fontos tényezői birtokában lévén, kiválóbb helyet volna hivatva a kiállítás magyar osztályaiban elfoglalni, mint amelyre a kiállított tárgyak mennyisége jelenleg érdemesíti, noha nem kicsinyelhető, mint alább látandjuk azon törekvés, melylyel egy két kiállítónk a versenytéren megjelent, mint például a salgó-tarjáni kőszénbánya társulat, melynek szekrénye a magyar osztály egyik érdekes pontját képezi.

E körülbelül 8 láb magas s 3 és fél láb széles szekrény oszlopszerű szögleteit s talapzatát a társulat bányáiból kikerült kőszén s részben különféle ásványnemek töltik be, melyek mintegy keretbe foglalják a szekrény négy oldalalapját, melyek érdekes beosztása a következő: az első oldalon a bányatársulat kőszén területének rétegtérkép van feltüntetve, fölötté a bányatiszti lakók, s bánya-hivatalhelyiségek rajza látható, oldalt pedig jobbról magyarul, balról németül statisztikai kimutatás, mely élénken feltünteti a társulat működésének hatványszerűen emelkedő eredményét. Ugyanis míg 1848-1866-ig az évi termelés 250 ezer mázsára ment, 1868-ban már 2,035,539, 1872-ben pedig 5,869,297 vmázsára rúgott az évi termelés. Az eddig kiaknázott kőszénmennyiség 22,708,820 vmázsa. Hason arányban emelkedik a bányamunkások száma is. 1848-1866-ig 100 volt a munkások száma, 1868-ban már 800, 1869-ben 1500, s 1872-ben 2200 munkást foglalkoztatott a társulat. – Ugyanezen oldalon a rétegtérkép rajza alatt a bánya-zenekar, a különféle bányamunkások csoportja, s a felügyelő személyzet, három fényképen látható.

A másik oldal közepét a kőszénterület főbányatérkép foglalja el, fölötté a kórház és munkáslakok rajza, oldalt a palfalvai, kazári, p.inászoói aknák s telepek rajzai, alul a s.-tarjáni telepek fényképei.

A harmadik oldal közepén a földtani tervrajz, fölötté a szer- és élelmi táruk, oldalt a p.inászói kolonia képe, alul az uj akna fényképe láthatók.

A negyedik oldalon a kőszénterület térképét látjuk, fölötté a gépműhely rajza, oldalt egyes aknák, alul a pálfalvai és s.tarjáni kolónia.

Mindez igen ügyesen egybeállítva, csak az kár, hogy a rajzok tulnyomólag német föliratokkal vannak ellátva, valamint az egyes ásványnevek nevei is.

A szekrény négy homlokát Magyarország színezett czimere díszíti.

E szekrénynek közvetlen közelében látható még s.-tarján kőszénterületének főtérképe, a m. k. földtani intézet által kiállítva.

Alig pár lépésnyire ettől a losonczi posztó és gyapjudivatáru gyár állványa magaslik ki, gazdagon megrakva különféle szintű s fajú, de egyaránt kiváló minőségű czikkekkel, melyek között különösen a nadrágszövetek s plaidek tesznek tanúságot a gyár folytonos haladásáról.

Mellette a gácsi posztógyár foglal szerényen helyet egy közös állvány kis terjedelmű szögletén. Nem érdemelt volna meg ez is egy külön, állványt?

Ezeken kívül a főépületben még Jeszenszky S. és D. és Both E. első magyar kőszénnel tüzelő csókási üvegyárának termékeit találjuk, és ugyanazon szekrény alsó osztályában két födeles üvegedény, melyek egyike – bizonyára az üvegekészítéshez szükséges ásványszemcséket tartalmaz, – s néhány üvegtábla alatt „Andreas Mescha, N. Kürtös" feliratú czimtablát találunk.

A földmívelési csarnokban sűrűbben találkozunk nógrádi terményekkel. Szentiványi Farkas Losonczi őrzi búzát, Beniczky Gyula tavaszit, Br. Pongrácz, Jezerniczky Katalin Patvarczról zabot, Grf Forgách Antal Gácsról repczét, Pulszky Ferencz Szécsényből gyapjút, a primás Dejtárról rozsot, árpát állított ki, a losonczi gőzmalom pedig egy csinos állványon 12 üvegedényben mutatta be termékeit.

Coburg Gotha herczeg pavillonjában, néhány üveg a litkei bor vignettejét viseli, ugyanott Fülekről kétféle igen szép kukoriczát, továbbá rozsot, tiszta búzát, árpát, zabot, repczét, bükköny, lóhere- és takarmányfű-magvakat találunk, úgyszintén több fa- és kőnemekre akadunk, egytől egyig német felirattal.

Vége a magyar osztályudvar-csarnokában a s.-tarjáni vasfinomítógyár mutatá be terményeit.

És ezzel be kell fejeznünk a szemlét. Meg lehet ugyan, hogy itt ott elkerülte szorgos kutatásom daczára is valamely eldugott jelentéktelenebb tárgy figyelmemet, miután a magyarországi tárgymutatót még mindig nélkülözni vagyunk kénytelenek, s mely körülmény végtelenül megnehezíti a részletes áttekintést s engem felment a további mentegődzéstől.

A m. kiállítási biztosság e menthetetlen hanyagsága általános roszalást keltett, – de úgy látszik ez sem használ. –

E kimutatásból látni, hogy megyénkben nem lőn ezen ügy fontosságához mértén felkarolva, mert ellenesetben többféle kitűnő borainkkal, fanemeinkkel, népünk házi iparával s egyéb terményeinkkel is nagyobb mérvben léptünk volna a versenyterre, s gazdagítottuk volna a kiállítás magyar osztályát.

H. G.